

บทสรุป

ในการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร" นี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาปัญหาในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยเพื่อรวบรวมแนวความคิด ทศนคติ ปัญหา รวมทั้งข้อเสนอแนะที่จะได้จากครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย และนักเรียนจากโรงเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยเองคาดว่าจากการศึกษาแนวความคิด ทศนคติ ปัญหา และข้อเสนอแนะดังกล่าวนี้ จะสามารถทำให้ผู้วิจัยทราบแนวทางเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนในวิชาประวัติศาสตร์ไทย ตลอดจนจะได้ทราบถึงข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาดังกล่าวจากการวิเคราะห์ข้อมูลของครูและนักเรียนย่อมจะนำมาเปรียบเทียบความคิดเห็นที่ต่างกักัน อันจะเป็นประโยชน์ในการจัดเตรียมแนวทางที่จะช่วยส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างครูและนักเรียนในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพให้มากที่สุด ผู้วิจัยคาดว่าจากผลการวิจัยดังกล่าวนี้ นอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนรัฐบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรโดยตรงแล้ว ยังจะเป็นประโยชน์แก่โรงเรียนต่าง ๆ และแก่ผู้สนใจโดยทั่วไปด้วย

วิธีดำเนินงานวิจัย ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นหลังจากที่ได้นำแบบสอบถามไปทดลองกับครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจำนวน 60 คนแล้ว แบบสอบถามนี้มี 2 ชุด ชุดแรกใช้สอบถามครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนชุดที่สองใช้สอบถามนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนรัฐบาล แบบสอบถามนี้มีลักษณะเป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือก แบบให้ตอบโดยเสรี และแบบประเมินค่า (Rating Scale) ผู้วิจัยได้กำหนดโรงเรียนรัฐบาลที่ใช้ในการวิจัย 10 แห่ง โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูผู้สอนที่ทำการสอนในโรงเรียนนั้น ๆ จำนวน 57 คน และนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนทั้ง 10 แห่ง จำนวน 480 คน

คำตอบที่นำมาวิจัยมีจำนวนทั้งสิ้น 537 ชุดนั้น ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติโดยการแจกแจงความถี่ของคำตอบแต่ละรายการจากแบบสอบถาม แล้วนำมากระจายค่าร้อยละ ส่วนค่าตามแบบประเมินค่า (Rating Scale) ผู้วิจัยใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ยของคำตอบและหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของน้ำหนักคำตอบ แล้วจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปของตารางและอภิปรายผลเชิงบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากแบบสอบถามครูสังคัมศึกษาจำนวน 57 คน

1. สถานภาพของครูสังคัมศึกษาที่ตอบแบบสอบถามและเรื่องทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับการเรียนการสอน

ครูสังคัมศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งหมด 57 คน เป็นชาย 8 คน หญิง 49 คน ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนต่าง ๆ ดังนี้

1. โรงเรียนปทุมคงคา
2. โรงเรียนราชบพิธ
3. โรงเรียนวัดสุทธิวาราม
4. โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย
5. โรงเรียนศรีอยุธยา
6. โรงเรียนเบญจมราชาลัย
7. โรงเรียนสตรีวิเศษ
8. โรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม
9. โรงเรียนนางกะปิ
10. โรงเรียนเทพศิลา

ครูทั้งหมดมีอายุเฉลี่ย 34.26 ปี เป็นโสด 27 คน สมรสแล้ว 30 คน ครูส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาค่อนข้างสูง โดยมีวุฒิระดับปริญญาตรีร้อยละ 73.68

ในค่าน้ำที่ทำงานและประสบการณ์ด้านการสอน โดยเฉลี่ย 8.21 ปี จำนวน ชั่วโมงที่สอนวิชาสังคมศึกษา โดยเฉลี่ย 16.84 ชั่วโมงต่อ 1 สัปดาห์ ระดับชั้นการสอน ของครูส่วนใหญ่ ร้อยละ 52.63 สอนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครูส่วนใหญ่สอนทุก วิชาในหมวดสังคมศึกษา แต่วิชาหน้าที่พลเมืองมีครูสอนจำนวนน้อยที่สุด ครูส่วนใหญ่ชอบสอน วิชาประวัติศาสตร์ไทย ประวัติศาสตร์ต่างประเทศ และภูมิศาสตร์ ตามลำดับ ส่วนวิชา หน้าที่พลเมืองและศีลธรรมครูชอบสอนน้อยที่สุด เหตุผลที่ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ทำการสอน ในหมวดวิชานี้คือ ความสมัครใจและสนใจ ภาระหน้าที่พิเศษนอกเหนือจากการสอนสังคม ศึกษาแล้ว ส่วนใหญ่เป็นครูประจำชั้น

ในค่านที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา โดยทั่ว ๆ ไปสิ่งที่ช่วยส่งเสริม การเรียนการสอนของครูสังคมศึกษา คือ ห้องสมุดโรงเรียนซึ่งส่วนใหญ่ยังมีเอกสารและ หนังสือประกอบการค้นคว้าไม่เพียงพอกับความต้องการ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดตั้งชุมนุม สังคมศึกษา และครูส่วนใหญ่ก็มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับชุมนุม คือเป็นที่ปรึกษาของชุมนุม ความ สัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

ในค่านที่เกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์ไทย ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับทัศนคติ ของนักเรียนที่มีต่อวิชานี้คือ นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของวิชา ประวัติศาสตร์ไทยพอสมควร

2. หลักสูตร ประมวลการสอน หนังสือแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย

ก. หลักสูตร ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ไทยว่า เนื้อหาวิชามีมากและเวลาเรียนมีน้อยไม่ได้สัดส่วนกัน

ข. ประมวลการสอน ครูส่วนใหญ่ใช้ประมวลการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของ กระทรวงศึกษาธิการและส่วนใหญ่ต้องการจะมีส่วนร่วมในการจัดทำประมวลการสอน ทั้งนี้ เพื่อต้องการให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

ค. หนังสือแบบเรียน ครูส่วนใหญ่เห็นว่าแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยยังไม่ เหมาะสม เนื่องจากแบบเรียนยังมีเนื้อหาไม่ละเอียดเพียงพอ

3. วิธีการสอน อุปกรณ์การสอน กิจกรรมการสอน และการวัดผลวิชาประวัติศาสตร์ไทย

ก. วิธีการสอน ในคํานการตั้งวัตถุประสงค์การสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย ครูส่วนใหญ่เห็นว่ามีคําจําเป็นอย่างยิ่งและควรตั้งคํามุ่งหมายในการสอนทุกครั้ง เกี่ยวกับ การเตรียมการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยนั้น ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่ได้เตรียมการสอนอย่างดี ทุกครั้ง และในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยให้สัมพันธ์กับวิชาอื่นนั้น ครูส่วนใหญ่ได้สอนให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ บ้างในบางครั้ง

ในการสร้างนิสัยและทัศนคติที่ดีให้นักเรียนในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย นั้น ครูส่วนใหญ่จะสอนในแง่ที่ให้นักเรียนรู้จักสังเกต รู้จักคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยสอนแทรกในบทเรียนทุกครั้งที่มีโอกาสจะสอนได้

สำหรับปัญหาในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่ประสบ ปัญหาหลายประการเกี่ยวกับการสอนวิชานี้ ปัญหาที่สำคัญคือ การขาดอุปกรณ์การสอนที่จะ ชักจูงให้นักเรียนสนใจบทเรียน สำหรับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับปัญหาของนักเรียนขณะ ที่เรียนวิชาในชั้นเรียนคือ นักเรียนยังขาดความคิควิพากษ์วิจารณ์อยู่

ส่วนปัญหาของการสอนไม่ทันตามหลักสูตรนั้น ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่ไม่ประสบกับ ปัญหาในเรื่องนี้ มีครูเพียงส่วนน้อยที่ประสบกับปัญหานี้และจะแก้ปัญหาโดยการให้นักเรียน อานเป็นการบ้านมาก่อนแล้วจึงอธิบายบทเรียนเพิ่มเติม ในคํานที่เกี่ยวกับการขอความ ช่วยเหลือของครูสังคมศึกษา เมื่อมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในวิชาประวัติศาสตร์ไทย ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่มักจะแก้ปัญหาด้วยตนเองมากกว่าการขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น

สำหรับวิธีการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยนั้น ครูส่วนใหญ่มักจะใช้วิธีการอธิบาย บทเรียนโดยทั่วไปตามเนื้อหาวิชาแล้วยกปัญหาหรือหัวข้อที่สำคัญขึ้นมาอธิบายเพิ่มเติม

ข. อุปกรณ์การสอน อุปกรณ์การสอนที่ครูส่วนใหญ่ใช้มากที่สุดคือ แผนที่ ส่วน แหล่งความรู้ที่ครูมักใช้ประกอบการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยมักจะเป็นโบราณสถาน และโบราณวัตถุ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอนประกอบบทเรียนนั้น ครู ส่วนใหญ่เห็นว่าเพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่าครู ส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาเรื่องอุปกรณ์การสอน กล่าวคือ อุปกรณ์การสอนของโรงเรียนมีไม่ เพียงพอ

ค. กิจกรรมการสอน กิจกรรมที่ครูส่วนใหญ่จัดประกอบการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยคือ การทำรายงาน ส่วนกิจกรรมเกี่ยวกับการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่นั้น มีการจัดบ้างแต่ไม่มากนัก ครูส่วนใหญ่มักจะแจกกระดาษหมายกำหนดการและมีการอธิบายก่อนล่วงหน้าว่าจะไปศึกษาเรื่องอะไร และหลังจากการทัศนศึกษาแล้วครูส่วนใหญ่จะวัดผลโดยการให้นักเรียนเขียนรายงาน ความคิดเห็นของครูส่วนใหญ่เกี่ยวกับการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ประกอบการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย คือ ช่วยให้นักเรียนเห็นของจริงอันจะทำให้เข้าใจบทเรียนดีขึ้นมาก

ปัญหาเรื่องการจัดกิจกรรมการสอนนี้ ปรากฏว่าครูส่วนใหญ่ประสบปัญหาที่เหมือนกัน กล่าวคือ การจัดกิจกรรมจะเป็นภาระที่ทำให้เป็นผลเสียถึงการสอนในชั้น

ง. การวัดผล ครูสังคมศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นเกี่ยวกับความมุ่งหมายในการวัดผลวิชาประวัติศาสตร์ไทยว่า เพื่อวัดประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียนและเพื่อทราบถึงข้อบกพร่อง แล้วนำผลนั้นมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น แบบของการวัดผลส่วนใหญ่ครูใช้ข้อทดสอบแบบปรนัยและอัตนัยโดยครูเป็นผู้ออกข้อทดสอบเอง การวัดผลแต่ละครั้งครูมักจะบอกนักเรียนให้เตรียมตัวล่วงหน้า แต่บางครั้งก็อาจทดสอบโดยไม่บอกล่วงหน้าเหมือนกัน นอกจากวัดผลจากข้อทดสอบแล้ว ครูส่วนใหญ่มักจะเก็บคะแนนจากงานที่ให้นักเรียนทำทุกครั้ง

ปัญหาเรื่องการวัดผลของครูส่วนใหญ่ คือการขาดวัสดุและอุปกรณ์ในการสร้างแบบทดสอบ

4. ข้อเสนอแนะของครู

ครูสังคมศึกษาที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยส่วนใหญ่มีความเห็นที่ต้องการปรับปรุงแบบเรียนมากกว่าสิ่งอื่น สำหรับอุปสรรคในการปรับปรุงวิชาประวัติศาสตร์ไทยนั้น ครูส่วนใหญ่เห็นว่าอยู่ที่คุณภาพของครูและงบประมาณในการปรับปรุง

สำหรับข้อเสนอแนะของครูในเรื่องอื่น ๆ อันเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย พอสรุปได้ดังนี้

ก. หลักสูตร ครูส่วนใหญ่เสนอแนะว่า ควรจัดหลักสูตรให้ต่อเนื่องกันตามลำดับชั้น เนื้อหาควรให้ละเอียดกว่านี้และไม่ควรบรรจุเนื้อหาวิชาที่มากจนเกินไป

ข. แบบเรียน ครูส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยว่า ควรปรับปรุงแบบเรียนให้ทันสมัยอยู่เสมอ ควรเพิ่มรายละเอียดให้มากขึ้นและเขียนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เนื้อหาควรจะตรงกับข้อเท็จจริง และควรจะลำดับตามเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ด้วย

ค. วิธีการสอน ปัญหาที่สำคัญคือ นักเรียนไม่สนใจเรียนเพราะไม่เห็นความสำคัญของวิชาในเท่าใดนัก ครูส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นขณะที่เรียนในชั้น นอกจากนั้นครูควรมีวิธีการสอนใหม่ ๆ และส่งเสริมกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนให้มากขึ้น สิ่งที่ครูเสนอแนะเป็นประการสุดท้ายคือ ควรจัดให้มีการอบรมครูผู้สอนวิชานี้บ่อย ๆ

ง. อุปกรณ์การสอน ปัญหาในเรื่องนี้คือ อุปกรณ์การสอนที่เกี่ยวกับวิชานี้มีน้อยทั้งนี้สืบเนื่องมาจากงบประมาณและเวลาเป็นส่วนใหญ่ ครูส่วนใหญ่เสนอแนะว่า ควรจัดอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับบทเรียนและจัดอุปกรณ์ให้เหมาะสมและทันสมัยอยู่เสมอ

จ. กิจกรรมประกอบการสอน ปัญหาที่สำคัญคือ ครูไม่มีเวลาและทางโรงเรียนไม่มีงบประมาณ ครูส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดกิจกรรมให้สม่ำเสมอและเหมาะสมกับบทเรียน ตลอดจนให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยทุกครั้ง

ฉ. การวัดผล ปัญหาที่สำคัญของการวัดผลวิชาประวัติศาสตร์ไทย คือ ไม่สามารถวัดผลได้ทุกอย่างตามความมุ่งหมายของวิชาประวัติศาสตร์ไทย ครูส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรปรับปรุงวิธีการวัดผลให้มีประสิทธิภาพ ควรใช้วิธีการทดสอบหลาย ๆ แบบ ไม่ควรวัดแต่ในด้านความจำอย่างเดียว และควรวัดผลจากกิจกรรมด้วยเพื่อการพัฒนาของนักเรียน

สรุปผลการวิจัย

จากแบบสอบถามนักเรียนจำนวน 480 คน

1. สถานภาพเกี่ยวกับนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามและความคิดทั่ว ๆ ไปเกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์ไทย

นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 480 คน จากโรงเรียนรัฐบาล 10 แห่ง คือ

- 1.1 โรงเรียนปทุมคงคา
- 1.2 โรงเรียนราชบพิธ
- 1.3 โรงเรียนวัดสุทธิวราราม
- 1.4 โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย
- 1.5 โรงเรียนศรีอยุธยา
- 1.6 โรงเรียนเบญจมราชาลัย
- 1.7 โรงเรียนสตรีวัชรพงษ์
- 1.8 โรงเรียนสตรีมหาพฤฒาราม
- 1.9 โรงเรียนนางกะปิ
- 1.10 โรงเรียนเทพศิลา

จำนวนนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียนชาย 261 คน นักเรียนหญิง 219 คน นักเรียนชายมีอายุเฉลี่ย 14.95 ปี นักเรียนหญิงมีอายุเฉลี่ย 14.10 ปี นักเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน

วิชาในหมวดสังคมศึกษาที่นักเรียนส่วนใหญ่ชอบเรียนมากที่สุด คือ วิชาประวัติศาสตร์ไทย ส่วนวิชาที่นักเรียนส่วนใหญ่ชอบเรียนน้อยที่สุด คือ วิชาหน้าที่พลเมือง ความคิดเห็นของนักเรียนที่เกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์ไทย คือ นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นวิชาที่ช่วยให้มีทัศนคติต่อชาติบ้านเมืองและรู้คุณค่าของความเสียสละของบรรพบุรุษไทย ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนรู้จักการสังเกตหาเหตุผลโดยสามารถนำเอาเหตุการณ์ในอดีตมาเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ปัจจุบัน นักเรียนเป็นส่วนน้อยที่ไม่ชอบเรียนวิชานี้โดยให้เหตุผลว่า เป็นวิชาที่เข้าใจยากต้องจำชื่อและเหตุการณ์ต่าง ๆ มาก ตลอดจนเป็นวิชาที่มีเนื้อหาซ้ำซากน่าเบื่อ

2. หลักสูตร หนังสือแบบเรียน วิธีการสอนและการเรียน อุปกรณ์การสอน การจัดกิจกรรม และการวัดผลวิชาประวัติศาสตร์ไทย

ก. หลักสูตร นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า เนื้อหาวิชาในหลักสูตรนั้นเหมาะสมอยู่แล้ว และมีนักเรียนส่วนน้อยที่เห็นว่า เนื้อหาในหลักสูตรยังซ้ำซากน่าเบื่อหน่าย

ข. หนังสือแบบเรียน นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า แบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยยังไม่เหมาะสม โดยให้เหตุผลว่า เนื้อหาบางตอนมีน้อยควรเพิ่มเติมรายละเอียด บางตอนก็ยากแก่การตีความหมายและการทำความเข้าใจ

ค. วิธีการสอนและการเรียน นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าครูสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ บ้างในบางครั้ง วิธีการสอนในแต่ละชั่วโมงนั้น ครูมักจะทบทวนบทเรียนในชั่วโมงที่ผ่านมาแล้วจึงเริ่มบทเรียน สำหรับวิธีการสอนของครูนั้น นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าครูจะอธิบายบทเรียนโดยทั่วไปตามเนื้อหาวิชาแล้วจึงยกปัญหาหรือหัวข้อที่สำคัญมาอธิบายเพิ่มเติม เกี่ยวกับคุณสมบัติของครูผู้สอน นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยที่มีความรู้ในเนื้อหาวิชาดีและมีวิธีการสอนที่ดี ตลอดจนเอาใจใส่ต่อนักเรียนทุกคน และถ้ามีโอกาสเลือกครูผู้สอนวิชานี้ นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการครูที่มีวิธีการสอนที่ทันสมัย เข้ากับนักเรียนได้ และเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและแสดงความคิดเห็นบ้าง

สำหรับอุปสรรคในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าคือการไม่มีเวลาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมและขาดหนังสืออ่านประกอบ การแก้ปัญหาเกี่ยวกับวิชานี้เมื่อนักเรียนเกิดความไม่เข้าใจหรือมีปัญหา นักเรียนส่วนใหญ่มักจะถามครูผู้สอนโดยตรง และค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมเอง

ง. อุปกรณ์การสอน นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า อุปกรณ์การสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของครูที่ใช้บ่อยครั้ง คือ แผนที่และแผนภูมิ สำหรับหนังสืออ่านประกอบการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยนั้น มักจะเป็นแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยเล่มอื่น ๆ นอกเหนือจากเล่มที่ใช้เรียนเป็นประจำ และบางครั้งก็ใช้หนังสือเกี่ยวกับประวัติบุคคลสำคัญประกอบ การเรียนด้วย สิ่งที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยนั้น นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าได้แก่ห้องสมุดและชุมนุมสังคมนักศึกษา

จ. กิจกรรมการสอน นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า ครูยังจัดกิจกรรมการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยน้อยครั้งมาก นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนนี้ทุกครั้ง โดยให้เหตุผลว่า เพื่อทำให้เกิดความสนใจและตั้งใจเรียนในบทเรียนมากขึ้น

กิจกรรมที่นักเรียนต้องการให้ครูจัดทำมากที่สุดคือ ทักษะศึกษาและฉายภาพยนตร์ แต่ปรากฏว่าครูจัดกิจกรรมเหล่านี้เป็นบางครั้งบางคราวและครูบางคนก็ไม่เคยจัดเลย สำหรับวิธีการของครูในการจัดทัศนศึกษา ตามความคิดเห็นของนักเรียนเห็นว่า ครูควรจะแนะนำสถานที่ที่จะไปแล้วถามความคิดเห็นของนักเรียนด้วย และก่อนที่จะไปครูควรแจกหมายกำหนดการและอธิบายถึงสถานที่ที่จะไป ตลอดจนประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับด้วย

ฉ. การวัดผล นักเรียนส่วนใหญ่ตอบว่า การวัดผลวิชาประวัติศาสตร์ไทยของครูผู้สอนคือ การเก็บคะแนนจากการทดสอบแต่ละตอนเมื่อจบบทเรียนแล้ว และวิธีการวัดผลของครูมักจะวัดผลทุกครั้งเมื่อสอนจบบทเรียนบทหนึ่ง ๆ ส่วนข้อทดสอบวิชาประวัติศาสตร์ไทยมักจะเป็นข้อทดสอบแบบปรนัยและอัตนัย นักเรียนส่วนใหญ่ยังต้องการให้ครูวัดผลการเรียนทุกครั้งเมื่อจบบทเรียนเรื่องหนึ่ง ๆ แล้ว

3. ข้อเสนอแนะ

การปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยให้ได้ผลดีนั้น นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า ควรจะปรับปรุงวิธีการสอนของครูเป็นประการแรก และเพื่อให้การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยให้ได้ผลดี ครูควรอธิบายบทเรียนโดยทั่ว ๆ ไปตามเนื้อหาวิชาแล้วยกปัญหาหรือหัวข้อที่สำคัญ ๆ มาอธิบายเพิ่มเติม พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นระหว่างการเรียนในชั้นด้วย

สำหรับข้อเสนอแนะของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยทั่ว ๆ ไป พอสรุปได้ดังนี้

ก. หลักสูตร นักเรียนส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรเพิ่มเติมเนื้อหาในหลักสูตรให้มากขึ้นโดยให้มีเรื่องราวที่น่าสนใจและเพิ่มสาระสำคัญ

ข. แบบเรียน นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า แบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยยังไม่เหมาะสม ควรปรับปรุงในค่านเนื้อหาให้ละเอียด เน้นความสำคัญของเนื้อหาวิชาให้มีสาระสำคัญให้มากขึ้น และลดเนื้อหาที่ไม่สำคัญออกเสียบ้าง

ค. วิธีการสอน นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า การสอนของครูยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ข้อเสนอแนะของนักเรียนคือ ครูควรมีวิธีการสอนที่ทันสมัยและมีวิธีการสอนใหม่ ๆ

โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามปัญหาและแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลเพื่อทำให้นักเรียนสนใจและเข้าใจบทเรียนยิ่งขึ้น

ง. อุปกรณ์การสอน นักเรียนส่วนใหญ่เสนอแนะว่า ครูควรใช้อุปกรณ์ให้มาก โดยให้ใช้แผนที่ทางประวัติศาสตร์ แผนภูมิและแผนผัง เพื่อประกอบคำอธิบายให้ชัดเจนยิ่งขึ้น รวมทั้งควรฉายภาพยนตร์ให้ดูบ้างในบางโอกาส

จ. การจัดกิจกรรม นักเรียนส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรให้ทำรายงานค้นคว้าและอภิปรายหน้าชั้น ส่วนกิจกรรมที่จัดนั้น ครูควรพิจารณาให้เหมาะสมกับบทเรียน และหากเป็นไปได้ควรจัดทุกบทเรียน

ฉ. การวัดผล นักเรียนเสนอแนะว่า ควรทำการทดสอบทุก ๆ บทเรียนภายหลังการสอนในบทเรียนนั้นสิ้นสุดลง เพื่อเป็นการทบทวนความรู้และความเข้าใจของนักเรียนเอง และการทดสอบแต่ละครั้งครูควรบอกล่วงหน้าเพื่อการเตรียมตัวด้วย นอกจากนี้ยังเสนอแนะอีกว่า ครูควรมุ่งวัดผลในด้านความคิดและความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหามากกว่า มุ่งวัดผลในด้านความจำที่เกี่ยวข้อง เนื้อหาวิชาเพียงอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะ

การปรับปรุงการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้พบปัญหาหลายประการเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยว่า การที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนให้เป็นผลดีได้นั้นจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย เป็นต้นว่า กระทรวงศึกษาธิการ สถาบันฝึกหัดครู ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน รวมทั้งนักเรียนด้วย ผู้วิจัยจึงใคร่จะเสนอความคิดเห็นและขอเสนอแนะเพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะแก่กระทรวงศึกษาธิการ

โดยที่กระทรวงศึกษาธิการมีความสำคัญมากที่สุดในการจัดการศึกษาของชาติให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้นบทบาทสำคัญในการปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยจึงควรได้แก่

1. กระทรวงศึกษาธิการควรแก้ไขและปรับปรุงหลักสูตรและแบบเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยให้เหมาะสมกับระดับความสามารถและความสนใจของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น ในด้านหลักสูตรไม่ควรซ้ำซากจนทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ส่วนหนังสือแบบเรียนนั้น ควรปรับปรุงเนื้อหาตามลำดับเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ให้ถูกต้องตรงกับข้อเท็จจริงและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนปรับปรุงเนื้อหาให้สอดคล้องกับข้อคิดเห็นและหลักฐานที่มีผู้ค้นพบใหม่ ๆ ด้วย ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการอาจขอความร่วมมือทางวิชาการจากสถาบันหรือบุคคลต่าง ๆ เช่น สยามสมาคม คณะกรรมการชำระประวัติศาสตร์ไทย เป็นต้น

2. กระทรวงศึกษาธิการควรเร่งผลิตครูและคัดเลือกครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ ทันสมัย และมีประสบการณ์ในด้านวิชาการ นอกจากนี้ควรบรรจุครูให้ตรงกับความสามารถและความต้องการของโรงเรียนด้วย

3. กระทรวงศึกษาธิการควรจัดอบรมหรือสัมมนาทางด้านวิชาการ นิเทศการศึกษารวมทั้งให้หน่วยศึกษานิเทศก์เผยแพร่และสาธิตการสอนแบบต่าง ๆ ให้แก่ครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย เพื่อให้ครูได้นำเอาความรู้ที่นำมาปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพและทันสมัยอยู่เสมอ ตลอดจนครูจากโรงเรียนต่าง ๆ จะได้มีโอกาสมาพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดโอกาสที่จะร่วมมือกันปรับปรุงการเรียนการสอนวิชานี้ให้ดียิ่งขึ้น

4. กระทรวงศึกษาธิการควรสนับสนุนให้มีการเรียนและเผยแพร่เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคู่มือครูและหนังสืออุเทศในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย ตลอดจนสิ่งที่ค้นพบทางประวัติศาสตร์ไทยใหม่ ๆ เพื่อแนะนำเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา วิธีการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดกิจกรรมและการวัดผลวิชาประวัติศาสตร์ไทย ทั้งนี้เพื่อที่ว่าครูผู้สอนจะได้นำหลักการและความรู้ไปปฏิบัติในการเรียนการสอนต่อไป

5. กระทรวงศึกษาธิการควรมีงบประมาณเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน เช่น แผนที่ แผ่นผัง ภาพยนตร์ สไลด์ फिल्मสตริป ฯลฯ ที่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาในบทเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยไว้คอยบริการแก่ครูผู้สอนวิชานี้ และถ้าจะให้ดียิ่งขึ้นควรมีสุนัขอุปกรณ์การสอนวิชานี้โดยเฉพาะไว้คอยบริการและให้คำแนะนำแก่ครูผู้สอนด้วย

ขอเสนอแนะสำหรับสถาบันฝึกหัดครู

สถาบันฝึกหัดครูซึ่งเป็นสถาบันที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นแหล่งผลิตครูที่ติดตามความมุ่งหมายทางการศึกษา ดังนั้นสถาบันฝึกหัดครูควรมีข้อคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอน

วิชาประวัติศาสตร์ไทย ดังนี้คือ

1. ควรเป็นผู้นำในการปรับปรุงประสิทธิภาพของครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยเน้นในด้านวิชาการและวิชาชีพ ตลอดจนเน้นให้เห็นคุณค่าของวิชานี้
2. ควรจัดให้มีการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยเป็นวิชาเอก ทั้งนี้เพื่อจะได้ผลิตครูที่มีความสามารถในด้านความรู้และการสอนเฉพาะวิชา
3. ควรเป็นตัวอย่างในการสาธิตการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ และให้ความช่วยเหลือ เช่น เป็นที่ปรึกษา หรือให้คำแนะนำทั้งในด้านเนื้อหาวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ อีกด้วย
4. ควรร่วมมือกับศึกษานิเทศก์เพื่อปรับปรุงการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในโรงเรียนต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพ
5. ควรนำผลจากการวิจัยต่าง ๆ มาใช้เป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนแก่สถาบันของตน และจัดพิมพ์ตลอดจนเผยแพร่ผลการวิจัยนั้น ๆ ให้ผู้เรียนและผู้สอนในสถาบันของตน รวมทั้งสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

โดยที่ผู้บริหารเป็นบุคคลสำคัญในการจัดการศึกษาให้โรงเรียน และมีความสำคัญในอันที่จะวางหลักการและช่วยให้การสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารเกี่ยวกับการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย ดังนี้

1. ผู้บริหารควรเห็นคุณค่าและให้ความสำคัญแก่วิชาประวัติศาสตร์ไทยให้เท่าเทียมกับวิชาอื่น ๆ ในหลักสูตร เพื่อที่จะได้สนับสนุนการเรียนการสอนในวิชานี้ให้มากขึ้น
2. ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูนำเอาวิธีการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดกิจกรรม และการวัดผลวิชาประวัติศาสตร์ไทยแบบใหม่ ๆ ที่มีผู้วิจัยไว้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ และควรให้ความช่วยเหลือเมื่อครูเหล่านั้นประสบกับอุปสรรค เพื่อให้การสอนดำเนินไปด้วยดี
3. ผู้บริหารควรจัดให้ครูได้เข้ารับการอบรมทางด้านวิชาการเกี่ยวกับการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย หรือจัดเชิญศึกษานิเทศก์ วิทยากร มาบรรยายให้ความรู้แก่ครูผู้สอนในด้านที่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาการ วิธีการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดกิจกรรม และการ

วิทยาลัยประวัติศาสตร์ไทย เพื่อนำเอาความรู้ที่ได้รับมาปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อนึ่ง ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสไปศึกษาต่อทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพครู

4. ผู้บริหารควรจัดให้มีการสัมมนาระหว่างครูสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย เพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในคำที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชานี้

5. ผู้บริหารควรสนับสนุนในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรประกอบวิชาประวัติศาสตร์ไทยทั้งของครูสอนและนักเรียน เช่น การจัดทัศนศึกษานอกสถานที่ การจัดตั้งชุมนุมสังคมศึกษา เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อช่วยให้นักเรียนเรียนได้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนช่วยส่งเสริมในด้านมนุษยสัมพันธ์อีกด้วย

6. ผู้บริหารควรจัดสรรงบประมาณเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย เป็นต้นว่า การจัดทำหรือจัดซื้ออุปกรณ์การสอนที่ใช้ในคำนี้ การจัดตั้งห้องสมุดพิพิธภัณฑ์ทางประวัติศาสตร์ ส่งครูเข้ารับการอบรมทางคำวิชาการเกี่ยวกับการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย จัดการสัมมนาเกี่ยวกับความรู้ทางประวัติศาสตร์ไทยที่ค้นพบใหม่ ๆ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับครูสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย

ครูสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยนับว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดที่จะช่วยให้การเรียนการสอนวิชานี้ได้บรรลุตามเป้าหมายและประสมผลสำเร็จด้วยดี เพื่อให้การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ก. คำนำวิธีการสอน

1. ครูควรเน้นให้นักเรียนตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฐานะเป็นวิถีทางการดำรงรักษาไว้ซึ่งมรดกของชาติไทย

2. ครูควรจะได้มีการวางแผนการสอนในระยะยาวและทำบันทึกการสอนประจำวันเพื่อเป็นแนวทางในการสอนและเพื่อให้การสอนมีผลดียิ่งขึ้น ครูควรตั้งวัตถุประสงค์ที่มุ่งให้นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ การวางแผนการสอนนั้น ครูควร

คำนึงถึงความเหมาะสมในด้านความสนใจ และความสามารถของนักเรียนแต่ละคนด้วย

3. ครูควรนำวิธีการสอนแบบใหม่ ๆ มาใช้ โดยคำนึงว่าการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยนั้นมิใช่จะเน้นที่เนื้อหาวิชาเป็นหลักสำคัญ แต่เน้นเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหามากกว่า วิธีการสอนที่ครูควรจะนำไปปฏิบัติมีดังนี้

3.1 แบบไต่สวนทางประวัติศาสตร์¹ (Historical Inquiry) ครูควรจะคำนึงว่าข้อมูลทางประวัติศาสตร์จะมีคุณค่าต่อเมื่อครูนำเอาข้อมูลนั้นมาเป็นเครื่องมือที่ทำให้นักเรียนมีความสามารถและมีความเข้าใจในเหตุการณ์และปัญหาต่าง ๆ การสอนแบบไต่สวน (Inquiry) จะช่วยให้เด็กมีความคิดและสามารถสรุปเหตุการณ์ด้วยเหตุผล หลักการที่เป็นพื้นฐานของวิธีการนี้ คือ

- ก. การตั้งปัญหา (Definition of a problem)
- ข. การตั้งสมมุติฐาน (Hypothesizing)
- ค. การวางโครงสร้างในการวินิจฉัยอย่างมีเหตุผล (Drawing logical inferences)
- ง. การเก็บรวบรวมข้อมูล (Gathering relevant data)
- จ. การสรุปแนวความคิด (Generalizing)

วิธีการสอนแบบนี้ครูมีบทบาทที่สำคัญยิ่ง คือ เป็นผู้วางแผนและเป็นผู้นำให้นักเรียนวิเคราะห์ปัญหานั้น ๆ เพื่อสรุปแนวความคิดโดยอาศัยข้อมูลอย่างถูกต้อง

3.2 การสอนโดยให้นักเรียนเขียนนิทานทางประวัติศาสตร์² (Writing

---

¹Laszlo D. Miklos and Mary Oellerich Miklos, "Historical Inquiry as a Method of Teaching American History on the Secondary Level," Social Studies, Vol. LXII, No. 3 (March, 1971), pp. 113-117.

²John Georgeoff, "The Writing of Historical Fiction : A Technique for Teaching History," Social Studies, Vol. LVI, No. 3 (October, 1965), pp. 182-187.

of Historical Fiction) เป็นวิธีการสอนอีกแบบหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนสนใจเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยได้เช่นกัน คือช่วยให้นักเรียนมีจินตนาการที่จะเขียนนิทานทางประวัติศาสตร์ โดยจินตนาการของนักเรียนจะต้องอาศัยความเข้าใจในเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์เสียก่อน เช่น ต้องเข้าใจถึงระยะเวลา สถานที่ บุคคลสำคัญ โครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่ตนจะเขียน แล้วจึงสามารถวางโครงเรื่องของนิทานนั้นได้ การสอนวิธีนี้นอกจากจะกระตุ้นความสนใจของนักเรียนแล้วครูยังจะได้ทราบถึงความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อเนื้อหาวิชาที่ได้เรียนไปแล้วอีกด้วย

3.3 การสอนแบบแก้ปัญหา³ (Problem solving approach) วิธีการสอนแบบนี้มีลักษณะคล้ายคลึงกับการสอนแบบไต่สวนทางประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry) โดยครูผู้สอนสามารถนำเอาหลักฐานและเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์มาเป็นพื้นฐานอ้างอิงและวิเคราะห์ปัญหาที่ครูผู้สอนหรือนักเรียนร่วมกันเสนอ วิธีการสอนแบบนี้จะช่วยให้นักเรียนรู้จักคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักสังเกตความแตกต่าง รวมทั้งรู้จักสรุปแนวความคิดอย่างถูกต้อง

4. ครูควรสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เป็นประชาธิปไตยโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามปัญหาและแสดงความคิดเห็น ตลอดจนรวมกิจกรรมต่าง ๆ โดยครูเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือและแนะนำให้มีปฏิบัติในทางที่ถูกต้อง

ข. คำนวณอุปกรณ์การสอน

โดยที่อุปกรณ์การสอนมีส่วนสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนมีความสนใจและเข้าใจบทเรียนดีขึ้น อันเป็นผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายทางการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์การสอนดังนี้

1. ครูควรมีความรู้ในการสร้างและการใช้อุปกรณ์การสอนทั้งาย ๆ และราคา

³Sydney Spiegel, "Learning the Lesson of History," The Social Studies, Vol. XLVIII, No. 3 (March, 1957), p. 87.

ถูกควบคุมค่า โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชา นอกจากนั้นครูควรจะได้ทราบถึงหน่วยงานที่เอื้อเพื่อวัสดุอุปกรณ์การสอนเพื่อการประหยัดและสะดวกในการให้บริการอีกด้วย

2. ควรเลือกอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา มิฉะนั้นจะเกิดการสูญเปล่าและเสียเวลาในการเรียนการสอน

3. ก่อนการใช้อุปกรณ์การสอนทุกครั้งครูควรจะได้มีการตรวจและเตรียมอุปกรณ์การสอนให้เรียบร้อยเสียก่อน เพื่อขจัดปัญหาอันอาจเกิดขึ้นได้

ค. ด้านการจัดกิจกรรมการสอน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะช่วยให้นักเรียนเข้าใจและสนใจบทเรียนยิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้กิจกรรมที่จะจัดควรจะได้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและระดับชั้นของนักเรียนด้วย ทั้งนี้เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ถูกต้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา กิจกรรมที่ครูผู้สอนควรจะได้จัดประกอบวิชาประวัติศาสตร์ไทยนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. การจัดอภิปรายและโต้วาทีในชั้นเรียน โดยครูผู้สอนและนักเรียนในชั้นร่วมกันกำหนดหัวข้ออภิปรายและโต้วาที การจัดกิจกรรมในลักษณะนี้จะช่วยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยอาศัยหลักฐานและข้ออ้างอิงทางประวัติศาสตร์ได้มาก

2. การจัดทัศนศึกษานอกสถานที่ การพานักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่ที่เกี่ยวข้องทางประวัติศาสตร์ไทยจะช่วยให้นักเรียนเห็นภาพพจน์และเข้าใจบทเรียนที่ตนเรียนมากขึ้น ทั้งยังเป็นการจัดประสบการณ์โดยตรงแก่นักเรียนด้วย

3. การแสดงละครทางประวัติศาสตร์⁴ เมื่อครูผู้สอนสอนบทเรียนบทหนึ่ง ๆ จบลง ครูอาจจะกำหนดงานให้นักเรียนในชั้นกลุ่มหนึ่งไปร่วมกันเขียนบทละครสั้น ๆ เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่เรียนไปแล้วและให้นักเรียนอีกกลุ่มหนึ่งร่วมกันแสดงละครบทนั้น ๆ การจัดกิจกรรมประเภทนี้จะช่วยให้นักเรียนสามารถสรุปแนวความคิดและเข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียนมากขึ้น ตลอดจนช่วยให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายต่อการเรียนวิชานี้ด้วย

⁴Howard A. Overmiller, op. cit., pp. 51-54.

4. การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่นักเรียน วิทยากรที่เชิญมาควรมีความรู้ดี และให้ความร่วมมือแก่ครูเป็นอย่างดี การเชิญวิทยากรมาบรรยายนี้จะช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้แปลก ๆ ใหม่ ๆ นอกเหนือจากบทเรียนที่ครูสอนในชั้นเรียน

ง. การวัดผล

การวัดผลในวิชาประวัติศาสตร์ไทยนั้น โดยทั่วไปครูส่วนใหญ่ยังนิยมที่จะวัดผลในค่านเนื้อหาวิชา ซึ่งไม่อาจให้ประโยชน์มากเท่าใดนัก ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรจะมุ่งวัดผลในแง่พฤติกรรมและความคิดเห็นของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสแสดงออกในค่านเหตุผลโดยอาศัยข้อมูลทางประวัติศาสตร์เป็นสิ่งสนับสนุนความคิดเห็นของตน

นอกจากนั้นครูผู้สอนควรวัดผลโดยสม่ำเสมอ มีหลักเกณฑ์ มีขอบเขต และควรนำวิธีการวัดผลแบบใหม่ ๆ มาใช้ แต่ทั้งนี้การวัดผลแต่ละครั้งผู้สอนควรคำนึงถึงความสามารถของนักเรียนแต่ละคน ตลอดจนระดับชั้นของนักเรียน เพื่อให้การวัดผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย
ข้อเสนอแนะสำหรับนักเรียน

นักเรียนเป็นบุคคลสำคัญที่จะได้รับประโยชน์จากการสอนของครู การเรียนการสอนจะบรรลุผลดีนั้นนักเรียนควรให้ความร่วมมือด้วย ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรเห็นคุณค่าและความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์ไทย
2. ควรศึกษาคนควาและแสวงหาความรู้รอบตัวอยู่เสมอ โดยติดตามข้อค้นพบใหม่ ๆ ทางประวัติศาสตร์ไทย
3. ควรให้ความร่วมมือและสนใจในการรวมกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน
4. ควรนำความรู้ในบทเรียนไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะสำหรับกาวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยปัญหาการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบกับปัญหาการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2. ควรมีการวิจัยปัญหาการสอนวิชาประวัติศาสตร์ต่างประเทศในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเช่นกัน เพื่อนำผลการวิจัยมาเปรียบเทียบกับปัญหาการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทยในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

3. ควรมีการวิจัยปัญหาการสอนวิชาอื่น ๆ ในหมวดวิชาสังคมศึกษา เช่นวิชาหน้าที่พลเมือง ศีลธรรม ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ต่างประเทศ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนวิชานั้น ๆ ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

4. เพื่อให้การวิจัยได้ผลอย่างถูกต้องแท้จริง ควรใช้วิธีการต่าง ๆ ประกอบการวิจัยด้วย เป็นต้นว่า วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ การทดลอง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย